

2020/2021 TELÉNEK IDŐJÁRÁSA WEATHER OF WINTER 2020/2021 Szolnoki-Tótván Bernadett

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., totivan.b@met.hu

A 2020/21-es tél összességében a 7. legenyhébb volt 1901 óta, az évszak középhőmérséklete országos átlagban 2,5 °C volt, mely 2,1 °C-kal haladta meg az 1991–2020-as sokévi átlagot. Az évszaki átlaghőmérséklet az Északi-középhegység kivételével az ország egészén fagyponthoz felelt meg (1. ábra). A sokévi átlaghoz képest a legnagyobb hőmérsékleti eltérést (>3 °C) az Alföld déli részén, illetve a Mátra területén tapasztaltuk (2. ábra). Minden egyes hónap melegebb volt a szokásosnál, hiába volt 2021 januárjában és februárjában is egy-egy hidegebb periódus (6. ábra). A fagyos napok ($T_{\min} \leq 0$ °C) számának országos átlaga 45 nap volt, ami 18 nappal kevesebb, mint a sokévi átlag. A zord napok ($T_{\min} \leq -10$ °C) és a téli napok ($T_{\max} \leq 0$ °C) száma rendre 6 és 13 nappal volt kevesebb, mint az 1991–2020-ra jellemző érték. A tél csapadékoszege 122 mm-nek adódott, ami kevéssel meghaladja az 1991–2020-as átlagot (annak 105%-a). December és január csapadékosabb volt a szokásosnál, február szárazabb (105%, 118% és 94% a normálhoz képest). Az évszaki csapadék az átlagosnál 20%-kal több volt a Tisza vonalától keletre, kifejezetten a Tokaj–Zempléni-hegyvidéken, ahol a szokásos mennyiség kétszerese hullott. Ezzel szemben a Dunántúli-domság, a Mecsek, a Mezőföld területén és Külső-Somogyban az átlagosnál 20–40%-kal kevesebb csapadék hullott (3. és 4. ábra). Országos átlagban 36 csapadékos nap volt, ami 5 nappal több, mint az 1991–2020-es átlag. A téli hónapokban a hótakaró legnagyobb vastagsága Hárskúton 25 cm volt (2021. január 18-án és 19-én). A globálsugárzás az északkeleti országrészben és a középhegységeinkben volt a legalacsonyabb (5. ábra).

December. Igen enyhe időjárású volt, a havi közép 3,0 °C-kal haladta meg a sokévi átlagot. Az 1901-től kezdődő idősorban a 9. helyre került. A havi átlag 0 és +4 °C között változott. A legmelegebb területeket az Alföldön, a keleti határ mentén figyeltük meg, a leghidegebb tájak pedig a Mátrában és a Bükkben voltak. Nagyobb volt a pozitív anomália a Dunától keletre, itt 3–4,5 °C-kal, míg a Dunántúlon csak 2–3 °C-kal volt melegebb. Országosan a fagyos napok száma 8, 12 nappal elmaradva a sokévi átlagtól. Kékestetőn volt a legtöbb fagyos nap (27 nap).

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

17,8 °C, Pocsaj (Hajdú-Bihar megye), december 5.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-10,4 °C, Kakucs (Pest megye), december 27.

A száraz novembert egy átlagosan csapadékos december követte. A havi csapadékmennyiség országos átlagban 48 mm volt, így 5%-kal több csapadék hullott a szokásosnál. 14 csapadékos napot

regisztráltunk, a sokévi átlag 11. A DNy-i határszélen, főként a Zalai-domságban a 70 mm-t is meghaladta a csapadék mennyisége. Ugyanakkor a Kisalföldön és a Mezőföldön általában 20–30 mm-t regisztráltunk az egész hónapban.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

107,4 mm, Kercaszomor (Vas megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

19,6 mm, Nógrádszakál (Nógrád megye)

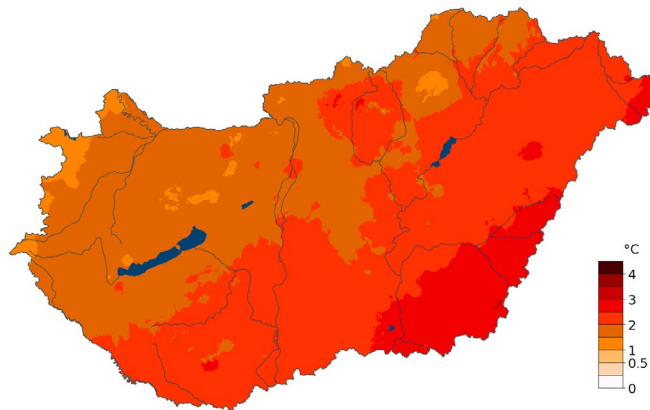
24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

45,1 mm, Felsőszölnök (Vas megye), december 9.

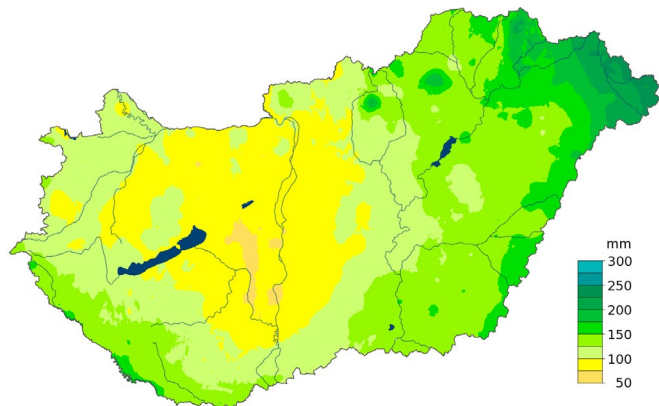
Január. Átlag feletti hőmérséklet jellemezte, bár a hónap közepén volt egy erőteljes lehülés a sarkvidéki légtömegek beáramlásának köszönhetően. Országosan a havi középhőmérséklet így is 1,9 °C-kal volt magasabb, mint az 1991–2020-as érték. A legnagyobb pozitív eltérést a Tisza vonalától keletre, a Balaton-

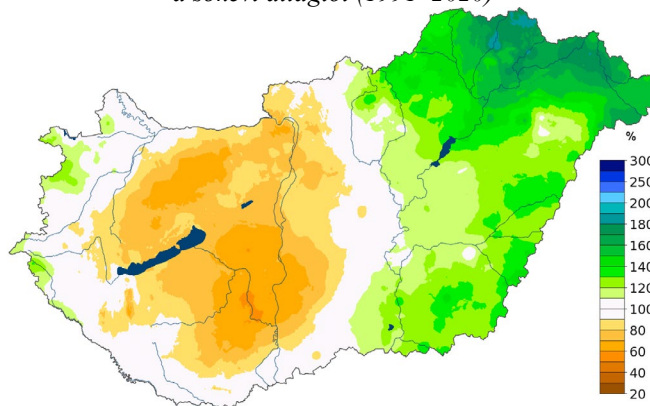
1. ábra: A 2020/2021-es tél középhőmérséklete (°C)

2. ábra: A 2020/2021-es tél középhőmérsékletének eltérése a sokévi átlagtól (1991–2020)

3. ábra: A 2020/2021-es tél csapadékösszege, mm

4. ábra: A 2020/2021-es tél csapadékösszege a sokévi (1991–2020-es) átlag százalékos arányában kifejezve

medence, Külső-Somogy és a Mezőföld déli részén figyeltük meg. 2–3 °C-kal volt melegebb, mint norma. A fagyos napok országos átlaga 20 volt (norma: 23), a téli napoké 5 (norma: 3). A havi maximum 1,1 °C-kal volt magasabb, mint az 1956-ban Ásotthalmon mért érték, így új napi országos rekord.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

16,6 °C, Sellye (Baranya megye), január 22.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-16,4 °C, Baja-Csávoly (Bács-Kiskun megye), január 18.

Az átlagosan csapadékos december után a január is ilyen volt, jelentős területi különbségekkel. Országos átlagban a januári csapadék 39 mm volt, ami a normál 118%-a. Ennek ellenére súlyos csapadékhiány érintette Pest, Fejér, Tolna és Bács-Kiskun megyét, ahol a szokásos mennyiség csupán 10–40%-a hullott. Ezekre a területeken jellemzően még a 15 mm-t sem érte el a havi összeg. Ugyanakkor a Felső-Tisza-vidéken és a Nyírség északkeleti részén a csapadék térben és időben koncentráltan érkezett.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

104,4 mm, Tornyospálca (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

8,7 mm, Budapest-Állatkert, Budapest-Vízafogó (Budapest.)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

35,2 mm, Sándorfalva (Csongrád-Csanád megye), január 24.

Február. Országosan a havi közép 2,6 °C volt, 1,4 °C-kal magasabb, mint a normál. Az ország nagy részén a középhőmérséklet 0 és +5 °C között alakult. Csak az Északi-középhegységben maradt 0 °C alatt. A Dunántúlon és az Alföld déli részén 5 °C feletti havi értékek is adódtak. A havi átlag az egész országban a

sokévi érték felett alakult. A legnagyobb pozitív anomália az Alsó-Tisza-vidék, a Körös-Maros köze, a Tolna-Baranyai-dombvidék és a Mecsek területén volt, 3 °C az eltérés a sokévi átlagtól. 26-án új napi országos rekord született: a 2008-ban Baja-Csávolyon mért adatnál 1,7 °C-kal magasabb érték. Ezen a napon egyébként 29 állomásunkon haladta meg a napi maximum a 2008-as bajait. A fagyos napok országos átlaga 17 volt (norma: 19). A legtöbb fagyos napot Hidasnémetiben regisztráltuk (25); 24 volt Tésa, Szécsény, Zabar, Sajópuspöki és Nagykálló állomásokon. A téli napok száma 3 volt (norma: 5).

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

22,4 °C, Kiskunfélegyháza (Bács-Kiskun megye), február 26.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-25,8 °C, Zabar (Nógrád megye), február 13.

A február kissé száraz volt: országos átlagban 35 mm-t összegeztünk, ami a normál 94%-a. A csapadék területi eloszlása nyugatról kelet felé haladva mutat növekedést. A legtöbb a Felső-Tisza-vidéken és a Nyírség északkeleti részén hullott – akárcsak januárban –, ahol helyenként 70–80 mm feletti volt a havi összeg. Az ország délnyugati részén, a Felső-Zala-völgyben és a Kerka-vidéken a havi összeg 20 mm alatt maradt. A februári legnagyobb napi csapadék egyben a havi összeg egyharmada az állomáson, és az ezt követő napon is 27,2 mm-t mértek itt.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

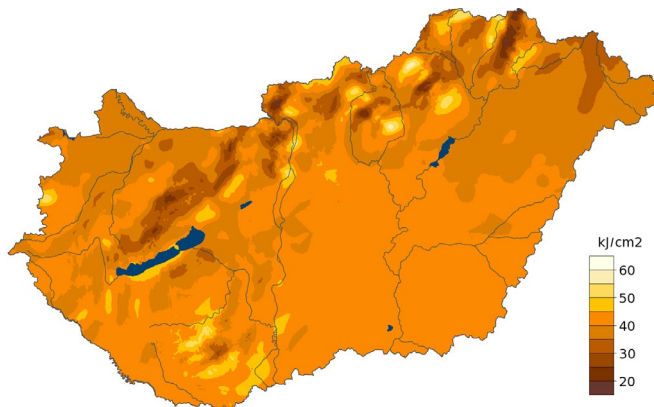
86,2 mm, Szuha-Mátraalmás (Nógrád megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

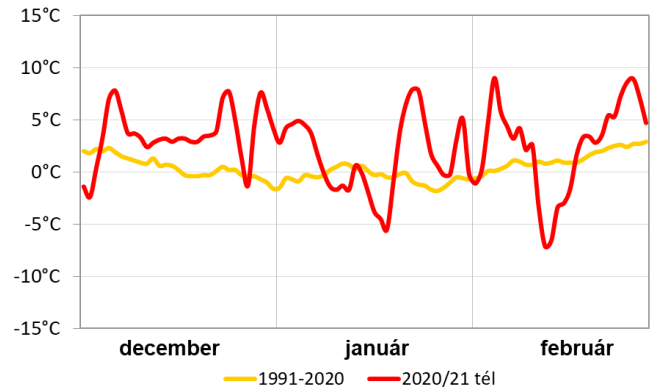
13,2 mm, Lenti (Zala megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

29,2 mm, Szuha-Mátraalmás (Nógrád megye), február 9.

5. ábra: A 2020/2021-es tél globálisugárzás összege (kJ/cm²)

6. ábra: A 2020/2021-es tél napi középhőmérsékleteinek eltérése a sokévi (1991–2020-es) átlagtól (°C)

2020/2021 tél időjárási adatainak összesítője

Állomás	Napsütés, óra		Sugárzás, kJcm ⁻²		Hőmérséklet, °C					Csapadék, mm			Szél
	évszak összes	eltérés	évszak összes	évszak közép	eltérés	max	napja	min	napja	évszak összes	átlag %-ában	r ≥ 1 mm napok	viharos nap (f _x ≥ 15 ms ⁻¹)
Szombathely	246	22	42	2,4	2,3	20,1	02.24	-10,8	02.15	84	98	17	5
Nagykanizsa			43	2,6	2,3	19,6	02.26	-11,1	02.13	114	90	18	3
Pér			41	2,5		21,4	12.17	-11,9	02.13	86		19	13
Siófok			39	3,0	2,4	14,9	01.22	-6,2	02.13	73	70	16	11
Pécs	301	64	47	3,5	2,7	20,1	02.26	-10,2	02.13	97	83	22	6
Budapest	267	40	41	2,8	2,3	19,2	02.26	-11,2	02.13	91	91	19	2
Miskolc	211	8	35	1,6	2,6	14,6	02.24	-14,0	02.13	146	147	25	1
Kékestető	293	26	44	-1,6	1,7	13,9	02.24	-17,0	02.12	135	93	27	24
Szolnok			43	2,7	2,7	20,3	02.26	-13,1	02.13	104	110	19	4
Szeged	272	61	44	3,4	3,1	20,1	02.26	-11,3	01.18	121	125	21	11
Nyíregyháza			37	2,1	2,9	16,4	02.26	-12,2	02.12	157	161	32	6
Debrecen	272	74	41	2,6	3,0	17,7	02.26	-11,0	02.13	122	123	24	3
Békéscsaba			42	3,3	3,3	19,6	02.26	-13,6	02.13	138	123	26	5